

Hergün

Felemenğin zengin Sömürgeçleri Teh ikede

Ekrem Uşaklıgil

Japon ordusunun Borneo'dan başka Felemenk Hindistan'ın muhtelif adalarına asker çıkararak petrol kuyularına el koymasına bize bazı Avrupa mecmualarına kadar intikal eden bir hikâyeyi hatırlattı:

Üç beş ay önce Japonya'nın Borneo konsoloslu Felemenk valisine müracaat ederek hükümeti namına bir miktar petrol satın almak istediğini söylüyor.

Vali nazik bir adamdır, müracaatı tebessümle karşılar, fakat kendisi için bu meslede yapılacak bir iş yoktur:

— Petrol alım satımı ile petrol şirketi meşguldür, bilirsiniz, idare merkezi filân sokaktadır, oraya müracaat etmelisiniz.

Japon konsoloslu oraya müracaat ediyor. Petrol şirketi müdürü de vali kadar nazik bir adam:

— Hayhay, diyor, fakat elimiz de hiç stok mal kalmadı, bundan başka önümüzdeki ilk iki senenin vereceği miktarı da şimdiden İngiliz hükümetine satmış bulunuyoruz, arzunuzu yerine getiremediğimiz için bizi mazur görürsünüz elbette.

Japon konsoloslu ayağa kalkıyor, dudaklarında hafif bir tebessüm vardır:

— O halde muhtaç olduğumuz petrolü alabilmek için bir başka çare düşünmek lazım gelecek.

Ve selâm vererek çıkıyor, bu taleb son talebdir, bu konuşma da dost sıfatı ile son konuşma olacaktır.

Hikâye ister hayal mahsulü, ister hakikat olsun Japonya'nın muhtaç olduğu petrolü, bakırı, kalayı, kauçuğu, pirinci bu mahsullere sahip o klanlara baş eğerek veya saldırarak tedarik etmek zorunda olduğu mu haklıydı, yalnız Anglo - Sakson âleminin bu kesimde bu kadar haklılık ve bu kadar zayıf olmalarına bakılırsa hükmedilebilir ki, Japonya'nın sebat ve tedbir karşısında ilk yolu tutacağına inanılıyor, du, Japonya'nın o derece bitkin olduğu, Japonya'nın kanaat getirilmisti. Fakat Tokyo hükümeti beklenen aksî yola girdi ve bu işi tam hazırlık ve tam sürprizle yapınca bugün için Pasifik'in hâkimî vaziyetine geçti. Buna karşı düşmanlarının aldıkları vaziyet bir müdafaa vaziyetidir, ve Amerika'dan gelen haberlere bakılırsa bu müdafaa vaziyeti bir müddet daha sürerek Anglo - Sakson âlemini dedirgin edip gidecektir.

Bu arada Felemenğin hususî ve arkadaşlarınınkinden çok nazik, o nisbette de tehlikeli vaziyetine gelince, bu memleket için Japonya'nın harb yolu tutamayacağı kanaatinde Anglo - Sakson âlemine iştirak etsin veya etmesin bu âlemle birlik olarak hareket etmekte başka yapılacak bir şey yoktur.

Bugün, iki buçuk yıllık bir harb devresinden sonra başımız çevirecek maziye bakacak olursak görürüz ki, Felemenk daima hâdiselerin sevki karşısında zaruri tedbirleri almak durumuna düşmüş ve her defasında da zararın en hafif kısmını ihtiyar etmenin çarelerini bulmaya çalışmıştır. Muharebenin ilk günlerini hatırlayalım:

Felemenk Alman strateji yolunun üzerine düştüğü için taarruza uğradı, kuvveti kâfi değildi. Eğer büyük bir müstemele imparatorluğu bulunmasaydı ve Almanyanın düşman: denizlere hâkim olan İngiltere olmasaydı belki Danimarkanın benzer sembolik bir protestoya iktifa ederdi, fakat Felemenk müstemelelerini düşündü, fili mukavemeti geçti, yalnız bu mukavemeti ancak dört gün için yaptı. Sonra Krallık memleketin idaresini bir başkumandanı bırakarak hükümetle birlikte İngiltere'ye geçti, başkumandan da Krallığın ve hükümetin ayrılmasından

TAKVİM 2inci Kânun

Rumî sene	14	Arabi sene
1857	Çarşamba	1390
2inci Kânun	Rumî sene	Kasım
1	1942	68

GÜNEŞ	Zilhicce	IMSAR
S. D.	S. D.	S. D.
7 24	5 58	
2 22	12 36	
Öğle	İkindi	Akşam
5 10	3 30	7 30
V. 12 23	14 49	17 08
g. 7 20	9 46	12 1

Resimli Makale:



Bir hasbihal esnasında muhabetimiz:

— Mes'ud olmanın yolunu arıyorum dedğini işittim zaman bu adamın mes'ud olamayacağına derhal hükmedebilirsiniz.

Saadet hiçbir zaman aranmaz, arandığı zaman bulunmaz, o knd. liğinden gelip başımıza konar. Yahud elminizin altındadır, göze çarpmamın saatini bekler. Saadet aramadığımız zaman mes'ud oluruz.

Şehir Haberleri

Kasımpaşada bir adam rakibini öldürdü, metresini yara adı

Evine dönerken, metresile aşığı kolkola gören seyir satıcı üzerlerine hücum ederek ikisini de bıçakladı

Dün Kasımpaşada kadın ve kışkanlık yüzünden bir cinayet olmuş, bir adam rakibini bıçakla yaralayarak öldürdükten sonra metresini de yaralamıştır.

Bu cinayetin faili Ahmed adında bir seyir satıcıdır. Muzaffer isminde bir kadınla bir müddetten beri metresi hayatı yaşayan Ahmed, dün işine gitmek üzere evden çıkmış ve bir kaç saat sonra da evine dönmüştür.

Evlerinin bulunduğu sokağa geldiği zaman Ahmed, metresi Muzafferin Gani adında bir şahısla kolkola yürüdüklerini görmüş, bıçakını çekerek Ganinin üzerine atılmıştır. Kışkanlık tesirile Ganiyi müteaddid yerlerinden ağır surette yaralayan Ahmed bu defa da metresi Muzafferin üstüne yürümüş onu da bıçaklamıştır.

Hâdiseye yerine gelen zabıta memurları fazla kan zayı eden Ganiyi Beyoğlu hastanesine nakletmişlerse de yaralı bir müddet sonra ölmüştür.

Katil yakalanmış, hakkında takibata başlanmıştır.

Bir tramvay yoldan çıktı

Emmönü - Bebek hattına işiyen 157 numaralı tramvay arabası dün Karaköydeki Ziraat Bankasının önünden geçerken hatıtan çıkmıştır. Tramvayın rayı konması bir saat sürmüş ve bu müddet zarfında tramvay seferleri inkıta uğramıştır.

az sonra Almanyadan mütareke istemek zarureti duydular, bu şekilde hiç değilse memleket harap olmasın, müstemleleler de tehlikeye düşmeyecekti, fakat kıvılcımın Uzakgarma şıraması Felemenk'in muhtemel bir Anglo - Sakson zafarını, yahud da Avrupalı Alman planı dahilinde bir düzene girmesi ni sükunla beklemek imkânını ortadan kaldırdı.

Bugün maalesef, Felemenğin ana vatanından başka, ana vatanını dünyanın en zengin memleketlerinin ilk safına getirmiş olan o zengin sömürgeçleri de hiç olmazsa muvakkat bir zaman için tehlikeye düşmüş görünüyör.

Durumun en nazik noktaların, dan biri olarak kaydedelim ki, Felemenk ötedenberi ana vatanından asker olarak sömürgeye yollamak âdetinde olmadığı için bu uzak kesimde ancak büyük çokluğu yerlilerden müteşekkil bir küçük ordu vardı. Felemenkiler yalnız hava ve deniz kuvvetleriyle burada yer almışlardır, kara ordusunun yalnız subay kadrosunu teşkil ederler. Bunun içindir ki, Felemenk sömürgeçlerinin muhafazası da Felemenklerden ziyade Anglo - Sakson âleminin deniz, hava ve kara kuvvetlerinin omuzlarına yüklenerek gibi görünmektedir.

Ekrem Uşaklıgil

Biraz insaf!

Oduncular zam yapıldığı halde fiatı daha fazla yükseltmek için odun satmıyorlar

Fiat Mürakabe Komisyonu geçen hafta içindeki toplantılardan birinde, istihsal miktakalarından iskelelere yapılan odun nakliyatının son günler içinde masraflı olmasını nazarı itibara almış ve odunun çekisine 70 kuruşluk bir zam yapmıştı. Bu zam üzerine bir çeki odunun perakende satış fiatı 580 kuruş olarak ilân edilmişti. Bu zam ma rağmen odun depolarında ve oduncu dükkânlarında genç odun azlığı devam etmektedir ve 600

kuruştan aşağı da satış yapıldığı vâki değildir. Alâkadarlar bu zammı yaparken, kısa bir müddet için olduğunu tasrih etmişler ve sevkiyatı kolaylaştığı takdirde eski fiatlara tekrar döneleceğini söylemişlerdi. Bazı odun tacirleri ise ellerindeki malları saklayarak tekrar bir fiat yükselişi yaratmak istemektedirler. Alâkadarlar odun fiatlarının her ne şekilde olursa olsun yeni bir zam görmeyeceğini temin etmektedirler.

Pirinç üzerinde ihtikâr yapan 13 bakıcal yakalandı

Fiat Mürakabe Bürosu dün muhtelif semtlerde pirinç, mercimek, fasulye, nohut gibi maddelerin satışları üzerlerinde kontroller yaptırmış ve 13 bakıcalıye mağazasının tesbit edilen fiatlarından yüksek piyâze satılmaları tesbit olunarak haklarında zabıt tutulmuştur. Bu arada Zindankapısında 26.28 numarada İhsan Mangaloğlu adında birisi, 330 kilo mercimeği 24 kuruş üzerinden satarken cürümüş halden halinde yakalanmıştır. Ayrıca suçunun dükkânında 8 çuval beyannamesiz buğday bulunarak bunlara da el konmuştur. Suçlu hakkında takibata geçilmiştir.

Kömürden zehirlenen kadın

Beyoğlunda Yüksekaldırında Lü - Jochendek sokağında oturan Hayriye adında bir kadın, dün odasında yaptığı mangal kömüründen zehirlenmiş, Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Altın 30 liraya çıktı

Altın fiyatları dün de yükselmekte devam etmiş ve piyasada bir altın lira 30 Türk lirası üzerinden muamele görmüştür. 24 ayarlık bir gram külçe altının dünki fiatı ise 428 kuruştur. Bu yükselme üzerinde alâkadarlar tetikliklerde bulunmak tadır. Fiatların yükselmesinde gayri tabii şekilde müessir olanlar çıkarsa haklarında şiddetle takibata geçilecektir.

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

Dostlarımızdan biri bize şu garib hikâyeyi anlattı: — Ankara caddesindeki kitabesininiz hakkında birçok seyler söylenmiş, fakat hiç biri, benim şahidi olduğum şu hâdiseye kadar şayanı dikkat ve gülmeye olamaz. Maruf bir kitabemizi bir aralık bir mecmua çıkarıyor ve mecmuamızın yazılarını seçen de kendisi idi. Birçok tanınmış muharrirlerimizden yazılar isterdi. Gelen yazılara şöyle süratle bir göz gezdirir, bazısını derhal, amma sanjyesinde eğizle "bükümü" verir, bazısını ise: "affayır, istediğim gibi ol-

mamış" diye karşılırdı. Bana merak olmuştu. Bu adam, birkaç saniyede, okumadığı yazı hakkında nasıl hüküm verebiliyordu? Nihayet dayanamadım, sordum. Gözlerinin içi gülerken, biraz da mağurane izah etti: — Yazıya bakın: Eğer dümdüz, tertemiz ve hiç bir düzeltme yapılmamış ise anlarm ki, muharrir bu yazı üzerinde hiç çalışmamış, uğramamıştır. Eğer yazıda birçok düzeltmeler, silikler, karalamalar, ilâveler varsa, işte o zaman yazının çok uğraştığına ve mevzuu üzerinde cidden özendlğine hükmederim.

İSTER İNAN İSTER İNANMA!

Saadet aranmakla bulunmaz

Sabahın Sabaha:

Yeni bir edebî nesil Yetiştiğini görmek Zevk verir, fakat Yeni nesil bu şart ar içinde yetişmez

Burhan Cahid

Genç neslin henüz ümid verecek vârik göstermediğine dair birkaç gün evvel yazdığım fikra gene eski sistem müdafaa ile karşılandı. Bu eski sistem müdafaa'nın esası şudur: Davayı ispat edecek vesikalar, eserler bulup göstercek yerde tartışız, ölçsüz bir avuç ağız kalabalığı.

Yeni nesil çalışıyor ve çok eser çıkarıyor. Fakat ben bunları okumamışım.

Doğrudur, eğer okunacak şeyler çıkmış olsaydı mutlak okuyacaktım. İşim gücüm ne.Başka hiç meşguliyeti olmayan serbest bir gazeteci ve muharririm. Omrum kitab, kalem ve kâğıt arasında geçiyor. Kendime göre oldukça zengin bir kütüphanem ve bol bol okuyacak vaktim var. Gazeteci olduğum için aktualiteyi de takip etmek zorundayım. Fakat dediğim gibi okumadım zevk ve fayda olmayan her kitabı (eser) diye okumak imkânı yoktur. Yeni bir yazısında üstad Halid Ziya'nın da işareti ettiği gibi yeniler arasında yazı okunacak tek tük ümidler var. Bunların sessiz ve desteksiz çalışmaları elbet bir gün kendilerine mukadder göbretli kazandıracaktır. Fakat asil büyük iddialarla gürlüğü yapan bir zümre var ki yenilik diye buldukları fikirler dumanî üstünde deli saçmasıdır. Ermenice mi dir, Hindce midir belli olmayan adlar serlevhalar, hece midir, aruz mudur, serbest nazım midir nedir anlaşılmasız vezinler, doktor raporu mudur, ilkmektebe tahrir vazifesi midir, tımarhanede yazılmış deli notlarıdır, bilimmez mevzular. Gel de oku, anla.

Her genç nesil tecrübesizdir, hamdır. Ondan bir hamlede eser beklenmez. Her nesil düne tutunup kuvvetlenir. Onu inkâr etmekle istikbal kurulmaz. İstedikimiz bu yeni neslin formunu bulmaktır. İki yıl evvel bu mevzuada çıkan yazıları hatırlayalım. Mevcud şöhretlere yapılan hücum sabun balonu gibi foslayıverdi. Halbuki Edebiyatı Cedide gençlerinin Muallim Naci ve şürekâsına yaptıkları hücumlar muvaffak olmuştu. Cenablar, Fikret'ler, Halid Ziya'lar kısa bir mücadeleden sonra eskilerin mevkiline geçiverdiler. Çünkü davaları kadar kültürleri de kuvvetli idi.

Burhan Cahid

İstanbul lisesinin çayı

İstanbul Erkek İyesi Mezunları Cemiyetinden:

İstanbul Erkek İyesi mezunlarının tanışmasına ve aralarında birlik ve sevgi ve saygı duygularının kuvvetlenmesi için yapılan senelik mutad toplantıları 17/1/1942 Cumartesi günü Park Obeği üst salonunda olacak ve saat 14.30 dan 19.30 kadar sürülecektir.

Elde edilecek bütün hasılatla, kahraman askerlerimize kişilik hediyeler alınacaktır.

Davetiyeler, mektebdan tedarik edilecektir.

RADYO

ÇARŞAMBA, 14.1.1942

7.30: Saat ayarı, 7.33: Hafif parçalar (Pl.), 7.45: Ajans haberleri, 8: Hafif parçalar (Pl.), 8.15: Evin saati, 8.30: Müzik (Pl.), 12.30: Saat ayarı, 12.33: Piyasa şarkıları, 12.45: Ajans haberleri, 13: Fesul, 13.30: Karışık müzik (Pl.), 18: Saat ayarı, 18.03: Radyo dans orkestrası, 18.25: Konuşma, 18.45: Radyo Çocuk klübü, 19.30: Saat ayarı ve ajans haberleri, 19.45: Serbest 10 dakika, 19.55: Karışık şarkı ve türler, 20.15: Radyo gazetesi, 20.45: Bir halk şirküsü öğreniyoruz, 21: Ziraat takvimi, 21.10: Karışık ve Evic makamlarından şarkılar, 21.30: Konuşma, 21.45: Riyasetilimhar bandosu, 22.30: Saat ayarı, Ajans haberleri, borsa, 22.45: Dans müziği (Pl.)

İstanbul Besnel İcra Memurluğunun dan:

Bir borçtan dolayı mahcuz olup satışına karar verilen bir Plimut, diğeri Fort marka iki adet ve taksi numaraları 1969.1965 otomobiller 19/1/1942 Pazartesi günü saat 11 de Takasme Mezarlık sokakta 26 numaralı garajda açık artırma suretiyle satılacaktır. Birinci artırmada % 75 şifli bulmadığı ve satılmadığı surette ikinci artırması 22/1/1942 Perşembe günü aynı yerde ve aynı saatta yapılacağı ve satılacağı ilân olunur. (41/3468)

Olur mu?

İki veznedarı da bulunmayan malmüdürlüğü

Bir arkadaşımız anlattı:

— Dün bir işden dolayı para yatırmak üzere, Divanyolundaki Eminönü malmüdürlüğüne gittim. Kâğıdın muhasebeye vezneye havalesi yapıldı, vezneye indim, kimse yok. Belki bir ihtiyaç için dışarı çıkmıştır, diye bekledim. Gelen giden olmadı. Eklemeğe vaktim yoktu. Tekrar muhasebeye müracaat ettim. Veznedarın bu merdede olduğunu sordum. Biri bankaya, diğeri Darbhane'ye gitti, bekleyin, dedi. Bir müddet daha intizar ettim. Gelen giden yok, ismi görmedim döndüm. İki veznedarı olan bir dairede, iş saatinde para yatıracak veznedar bulamamak cidden garibdir. Her vatandaşın kendine göre iş vardır. Kimse bu soğukta, veznedar geleceği diye bekliyeemez.

Arkadaşımız yerden göğe kadar haklı olduğunu teslimi ediyoruz. Veznedarlardan biri giderken diğeri kalmalı, mutlaka işinin de gömüsü lazımsa, vatandaşın beklemek için başka bir yol bulmalı. Herkes saatlerce veznedar beklemeye mecbur değildir.

Olur mu?

Evine 998 teneke yağ, 18 çuval karabiber saklamış!

Fiat Mürakabe Bürosu kontrolörleri dün bir evin alt katındaki depoda saklanmış mühim miktarda gıda maddeleri bulmuşlardır.

Hâdiseye şöyle olmuştur: Beyoğlunda, istiklal caddesinde Parmakkapıda Arşimidis adında birinin evine hergün teneke teneke bazı maddeler getirilmiş, fakat bu tenekelelerin tekrar dışarı çıkarılması masrafların nazarı dikkatini celbetmiştir. Eve getirilen malların bir ailenin normal sarfiyatını yüzlerce defa aşması komşuların hayretini uyandırmış ve bu hususta alâkadarların nazarı dikkati celbeldirmiştir. Yapılan ihbar üzerine Fiat Mürakabe kontrolörleri Arşimidis'in evinde araştırma yapılmışlar ve evin alt katındaki depoda 998 teneke sade yağ, 18 çuval kara biber, 15 çuval reçine bulunmuştur. Suçlu hakkında kanunî takibata geçilmiştir.

Gıda maddeleri için tüccarlara verilen avans miktarı soruldu

İstanbul Mintaka Ticaret Müdürü, bankalara birer tebliğ göndererek bu sene içinde giyecek ve yiyecek maddeleri üzerine tüccarlara verilmiş olan avanslar hakkında malumat istemiştir. Bu tebliğe göre bankalar bu aşkama kadar tüccarlara vermiş oldukları avansların miktarını, mahiyetini ve bugünkü durumunu bildireceklerdir.

Gıda maddeleri için tüccarlara verilen avans miktarı soruldu

İstanbul Mintaka Ticaret Müdürü, bankalara birer tebliğ göndererek bu sene içinde giyecek ve yiyecek maddeleri üzerine tüccarlara verilmiş olan avanslar hakkında malumat istemiştir. Bu tebliğe göre bankalar bu aşkama kadar tüccarlara vermiş oldukları avansların miktarını, mahiyetini ve bugünkü durumunu bildireceklerdir.

Cankurtarandaki tütün amelesine yemek

İhbarlar idaresi önümüzdeki haftadan itibaren Cankurtaran tütün bakanlığında ameleye sıcak öğle yemeği vermeğe başlayacaktır.

TIYATRO HATIRALARI

Darülbedayi'in eski günlerinde

"Baykuş,, u nasıl yazmıştım?"

Yazan : Halid Fahri Ozansoy

XV

Büyük Harbin içinde iki yıl-
dır biz de kanımızı akıtıyor-
duk. Akisleri kulaktan kulağa ya-
yılan şanlı menkıbeler genç Türk
şairlerine bazen ateşli mısralar yaz-
dırıyor, fakat İstanbulun bu ede-
biyat havası orta halli bilhassa fa-
kir ailelerin gittikçe kendini gös-
teren sefaletini de terennüm ede-
mediği için yarım ve kısık bir ha-
maset destanından öteye geçemi-
yordu. Aslan sesli Namık Kemal,
bu devirde de na kadar lâzımdı!
Nerede onun kahraman sesi, nerede
Büyük Harb esnasındaki mecmu-
aları dolduran cenk ve vatan şii-
rlerinin ekseriyetle kıtaık ve yorgun
perişan ahengi? Ortada yalnız bir
dereceye kadar dil davası halledil-
miş, aruzun yerine yavaş yavaş he-
ce kaim olmağa başlamış, fakat
mazıye nisbetle lisan bakımından
mühim bir merhale sayılabilecek
olan bu hareket bile henüz tam
manasile olgun ve heyecanlı eserle-
rini yaratamamıştı. İşte ben, Bay-
kuş'u aruz ile hecenin yanyana yü-
rüttüğü bu tarihlerde yazmış bul-
nuyordum. Bu eseri yazarken, yal-
nız bir şey düşünmüştüm: Kudre-
tim yetebildiği kadar açık sade bir
lisan kullanmak, bilhassa yabancı
kaideleri mısralarından tamami-
le atmak... Buna, muvafak odum sa-
nırım. Fakat bu hareket, çok daha
evvel, Selânikte Büyük Ziya Gök-
alp'in riyasetinde çıkarılan Genç
Kalemler mecmuasile başlamıştı.
Ben, ancak onun çizdiği yoldan
yürüyordum. Gözlerimin önünde
de, misal olarak, yalnız onun Turan
şiiiri vardı. Maamafih bir manzume
ile üç perdelik bir temaşa eseri a-
rasındaki farkı bir tarafa bırakır-
sak, mevzu cihetinden de şu fark
göze çarpabilirdi; ben, üstad Ziya
Gökalp'in geniş miyasta Turancı-

lığını henüz kavrayacak bir yaşta
ve bilgide değildim, gördüğüm sa-
dece, harb yüzünden memleketin ge-
çirdiği sefaletler, ıztıraclar ve mah-
rumiyetlerdi. Bunun için piyesimin
çerçevesi, meçhul bir Anadolu kö-
yünde bir fakir Türk köylüsünün
kulübesi oldu. O kulübede hasta
bir çocuk, ihtiyar bir baba, iki bük-
lüm bir nine gördüm. Hasta Meh-
medin masum bir nişanlısı vardı:
Ayşe. Bir de küçük kardeşi. Nail
ki, karakışta doktor aramak için
şehre yollanıyor ve yolda kurtlar
tarafından parçalanıyordu. Netice,
de Mehmed de ıztırabından ölüyor
ve o gece o kulübede tanrı misafiri
olan bir dervişin bütün tesellileri
boşa çıkararak zavallı ihtiyar ba-
ba çıldırıyordu. Ve bütün bu fa-
ciantın üstünde de, rüzgârların, fırtı-
naların, kar tipilerinin ve kurt ulu-
malarının cinnet ve cehennem kon-
serini bastıran bir ses vardı: Bay-
kuşun sesi. Bütün bu felâketlerden
mes'ul olan o sesi, bütün bu ölümlere
sebebi olan o sesi, o ses ki sal-
tanat Türkiyesinde bedbaht vata-
nın kara taliini haykıran ölüm çığ-
lığı idi! Esasen o bedbaht devirde,
o kan ve göz yaş devrinde, bir
genç şairin neş'eli bir ilham arama-
sına hiç imkân var mı idi?

Bu eserin Darülbedayide temsili
hâdisesine geçmeden, mevzuunun
bende bir gece nasıl uyandığını da
anlatmalıyım. Bunu kendimden
bahse bir vesile bulduğum için de-
ğil, fakat bu hatıraları eksik bırak-
mamak için anlatmak mecburiyetin
deyim. Hiç değilse, bazan bir ese-
rin ruhtaki bir temayüle, adeta
bir hazırlığa göre, nasıl birdenbire
zihinde doğabileceğini gösterir.
Çünkü Baykuş ta böyle bir şimşek
hizile ilk gölgelerini muhayyileme
aksettirmiştir ve belki bu cihetten
anlatması faydalı olacaktır:

O tarihte, yani Büyük Harbin
ilk yılı içinde, Şahabettin Süley-
man, şair İhsan Hanunla yeni ev-
lenmişti. Şahab, Fecriatidendi ama-
ma, Rûbab mecmuasında o edebî
zümreye çatan biz gençlerin de hâ-
misi idi. Adeta, oturduğu dalı ke-
siyor gibi bir şey... Fakat biz o-
na, hepimiz, ben, Hakkı Tahsin,
Salâhattin Enis, Ali Naci ve diğer-
lerimiz pek büyük sevgi ve saygı
gösteriyorduk, o da bizi, hem mü-
nekkid, hem bir edebiyat muallimi
sıfatıyla, nasihat ve irşadların-
dan mahrum bırakmıyordu. İşte o-
nunla aramızdaki bu dostluk, izdi-
vacından sonra, yeni kurduğu saa-
det yuvasında da haftada iki gece
bizi kendisile ve aynı zamanda çok
kibar ve zarif hanımı ile karşıla-
ştırıyordu. O toplantılara, bazan,
Yahya Kemal, Fazıl Ahmed gibi
Fecriatiden de gelenler olurdu. Hi-
kâyeler, şiiirler okunur, piyanolar
çalınır ve bol bol edebiyattan bah-
sołunurdu.

Gene bir akşam, Osmanbeydeki
Raifpaşa apartmanına gitmek üze-
re, Hakkı Tahsinle beraber, Beşik-
taşa Valdeçemesindeki evimizden
çıkış (*), Maçka kırlasına doğru
çıkın yokuşu tırmanıyorduk. Kap-
karanlık bir geceydi. Üstelik yağ-
mur da çiselemeğe başlamıştı. Ev-
den çıkışta galiba hiç lâkırdı da et-
memiştik. Çünkü o gün harbe dair
üzüntülü haberler işitmiş, şehirde
birçok ıztırab levhalarıyla karşılaş-
mıştık. Bunun için ikimiz de ruhu-
muza eğilmiş, ruhumuzun hüznünü
dinliyorduk. Ne ise, uzatmıyayım,
bu sessizlik ve bu hafif yağmurla
bu karanlık gece altında Maçka kı-
rlasının önüne varmışlık ki, anıztın,

(*) O zamanlar Hakkı Tahsinle bir
evde oturduğumuzu, çünkü onun ü-
vey anamın ortanca erkek kardeşi ol-
duğunu burada hatırlatırım.

tam kıyışınm karşıındaki kahvenin
bahçesinde (**) bir ağacın üstün-
den sert bir kanad sesi duyuldu ve
acı acı bir baykuş öttü.

Ben dehşetle ürpererek durdum.
Yanımda da Hakkımın böyle bir
hareketini sezer gibi oldum. Galiba
bir şey söyleyecekti. Fakat baykuş
bir daha öttü. O zaman, arkada-
şına gayriihhtiyarı şunu dedim:

Sus! karanlıkta baykuş öttü yine!
Sonra sinirli bir gülüşle:
— Tuhaf! aruzla konuşuyorum,
diye ilâve ettim.

Ve birden, nasıl oldu bilmiyo-
rum, arkama döndüm. Sanlı, gö-
rünmez bir el başımı o tarafa çe-
virmişti ve gözlerim, Taşlığın üs-
tünden, karşıya, Üsküdar ufukları-
na dalmıştı. Gene nasıl oldu, bil-
mem, ufuktaki kara bulutları yara-
rak kızıl bir ay mı yükseliyordu,
yoksa bu, benim bir tevehhümüm,
bir kâbus görüşüm mü idi, bir anın
içinde korkunç ve esrarlı bir man-
zara ile karşılaştım. Karacaahme-
din mezarlarını görür gibi oldum
ve birçok ışıklar, Üsküdarın ışık-
ları, mezardan bakan ölü gözleri
gibi solgun ve sonsuz parlıyorlardı.
Ve arkası, bu levhanın ötesi de hep
böyle serviler, mezarlar ve türbe
kandilleri ile uzayan garib ve bed-
baht bir diyardı; yaralı, bakımsız
ve muztarib Anadolu idi.

İşte bir saniye içinde bütün bun-
ları gördüm, bunları sezdim ve bun-
ların arasında gözlerimin önüne, a-
ğır ağır bir takım hayaller de hü-
cum etti ki, ihtiyar babalar, hasta
Mehmedler, gözleri yaşlı Ayşeler-
di bunlar...

Hastalı «Baykuş» un mevzuunu
böyle bir gecede yaşamıştım. Son-
ra bu tohum kafanın içinde filiz-
lendi, siyah ölüm renklerle kap-
landı ve iki perdelik bir facia
halini aldı.

Şimdi her gece, sabahlara kadar
içimden iten bir kuvvetle, bu eseri
yazıyordum. İki perdeyi bitirip te
babama okuduğum zaman beğen-
di. Yalnız:

— Peki, dedi, ya netice?..
— Netice mi?..
— Evet, netice ne olacak?.. Sen
hurafelere hücum ederken, Baykuş
haklı çıkıyor. Buna bir üçüncü per-
de lâzım!..

(Devamı 4/2 de)

(**) Şimdiki Küçük Çiftlik gazino-
suna inen yokuşun başı.



GÖNÜLİSLERİ

Okuyucularıma cevablarım

Bayan «B. Ca» ya:
— Çocuğunuza kendiniz bakı-
nız. Bilhassa küçük yaşta yabancı-
ya teslim edilmesini asla caiz gör-
mem. Beş yaşından sonra müreb-
biyeye verebilirsiniz, fakat bu tak-
dirde dahi geceleri kendi yanınıza
almanız lâzımdır. Hangi dili ter-
cih etmek meselesi atıye aid dül-
şüncelerinizle alakadardır; kendi
hesabıma bu zamanda bir çocuk
için yalnız bir ecnebi dilini kâfi
görmem. Birkaç tanesine ihtiyaç
vardır. Ve mademki böyledir, işe
en zorundan başlamak lâzımdır.
TEYZE

"Son Posta,,nın bulmacası : 2 - (7)

Bunlardan 30 tanesini hallediye takdim edeceğiz
okuyucunuza bir hederek bir arada yollıyan her

Soldan sağa:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									

1 — Süs, (7),
Bir uzuv (2).
2 — Bir renk,
kan ismi (3), Kı-
şın çıkar, şıracı
satar (4).
3 — Çocuğa söy-
lenir (5), Bir renk
(2).
4 — Allaha e-
dilir (3), Dahi
manasına (2).
5 — Su (2),
Tersinden okuyu-
muz hayâ olsun
(2).
6 — Tarasud
eden (5), Yazı (4).
7 — Bir kimes-
hayvanı (3), Bey-
gir (2), Bir uzvu-
muz (2).
8 — Mâhkeme-
den alınan kâğıd
(4).
9 — Merd (2),
Babanın kardeşi
(4).
10 — Cennette bulunur (7).
11 — Vilâyet (2), Başkasına devret-
mek (4).
12 — Bir kadın ismi (5).
Yukarıdan aşağı:
1 — Bando (6), Emniyetli (4).
2 — Çıplak, boş, uzak (3), El değ-
memiş (5), Bir nota (2).
3 — Haminne (4), Bir nevi kayık
(3).
4 — Razi olmak (4), Bir göz rengi

(3).
5 — Abideler (6), Eşya (3).
6 — Sonuna «R» gelirse kolayın ak-
sidir (2), Beraber (2).
7 — İçilmiş sigara (7), Sevinli, gül-
zel (4).
8 — Geride kalan (4).
9 — Kol ve bacaklarımızdaki hare-
ket eden et parçaları (5), Asker (2).
10 — Kir, morartı (4), İstihza (4).
Eski bir harb aleti (2).

Esrarengiz Mösyö Li!

Tel kafeslerin arkasında, altın Buda neykeleleri, kandillerin ışığı ile, hafif pirinçler saçıyor. Burası, Pekindeki Buda mabedlerinin en mukaddesi.

Bir mahzeni gezdim: Yemekhane. Burada, her şeyin temiz olduğunu hayretle gördüm, fakat, delik deşik masalar, topal ayaklı ve arkasız iskemleler, çürümüş. Uykudan uyanan bir yara, şapka dâğılıyordu.

Avlulardan birinde, mezara, yahud karınca yuvasına benzeyen, kül rengi iki kubbe var. Mütereddin, bir lâhza eğilip, meçhul asker abidesi önünde gibi, huşu vardı. Manastardan ayrıldı, günün ortasında rehberim sordu:

— O kubbeleri niçin böyle uzun uzun selâmladınız?

— Evliya mezarları değil mi? Rehberim:

— Hayır, dedi, onlar mutfak.

★

Şehrin dışındaki sema mabedini bir kere daha görmeğe gittim. Burası, filhakika, Pekinin en güzel gezinti mahalli. Mabedler, imparatorluğun bir Lenôtre'ü tarafından, asil şekillerle tersim edilen muazzam bir bahçenin ortasında yükseliyor.

Burada, taş ve mermer, hiç değilse, zamanın tahribatına ve insanların teşeyyübüne mukavemet etmiş. Kurban etlerini koymağa mahsus ambar ve antrepo vazifesi görmüş olan, o taklidî imkânsız Çin kırmızı pavyonlar ve avlular, çoktanberi, kullanılmaz bir halde, kapıları atabildiğine açık, duruyorlar. Fakat ötede, firuze rengi damın boyaz bir mabed, serviden muhafızın nezareti altında, taştan bir keside gibi yükseliyor. Dairevi üç taraçanın kuşattığı, hepsinden daha mukaddes diğer bir mabed, mermer mihrabla gözüktüyor. İmparatorların sukutundan beri, orada hiç ayın yapılmamış. Güneşin, ayın ve yıldızların süslediği ve «ejder» in, bağalarile örtüldüğü mihihi, fası giymeğe lâyak olacak kadar şanlı, samanın oğlundan başka, hakikaten kim vardır? Dört bin yıldanberi, yer, güzül hâkiminin göze gözükmez kuvvetlere sindiği saf kurbanı, yere immek üzere ayrıldığı semaya, dört yüz milyon insan namına arz etmek üzere, bugün, dört cihete nazir merdivenler, den birine kim tirmanabilir?

Arkamdan, gamlı bir boru sesi, gevşek gevşek ötüldü. Çindî askerler, tembelleme talim ediyorlar.

Abel Bonnard'ın sayfalarını düşünüm: Değişmez Çin...

Konservatuvar

Pekin konservatuvarını tesis eden, Mösyö Li olmuştur.

Mösyö Li, Çin'in en sevimli, en muammalı ve en nüfuzlu insanlarından biridir. Bir musikîşinas, bir şair, bir politikacı ve bir profesördür. Her şeyi okumuş, her şeyi görmüştür. Şanghayda bir enstitüsü vardır ki, orada konserler, konferanslar tertib eder. Nankin, de bir evi vardır, Kantonda da bir ta-ne olsa gerektir. Milletler Cemiyetile, Paul Valery ile, Nouvelle Revue Française ile, Amerika Üniversitelerile, Rus muharrirleriyle ve İngiliz kolejelele münasebetedir. Şanghaydaki evinde öğle yemeği yedim, onu Hangçou'da tekrar gördüm. Nankinde tesadüf ettim. Pekinde beni bekliyordu, ve Paris'te kendisini tekrar göreceğim.

Yavaş sesle, fasih fransızca konuşuyor. Tükü gibi ince bir sivri sakalı, iri gözükleri, ufak miyob gözleri var ve daima Çinli kıyafetle geçer. Buğulu bir adam, sigarasının dumanile yapılmış gibi bir hali var ve çehresi kat'iyen unutulmuyor. Bütün generalleri, bütün valileri, bütün hükümet erkânı, nâniyaner ve Nankine geldiği zaman, cümhurreisî kendisine karşı geliyor. Resimî bir mevki olup olmadığını bilmiyorum, fakat herkes emrine amade. Esrarengiz Mösyö Li!

Beni konservatuvarda, galiba kendine aid olan geniş bir çalışma odasında ve etrafını genç profesörler kuşatmış olduğu halde kabûl ettili.

Vakit öğle. Biraz sonra, Mösyö Li ile birlikte öğle yemeği yiyeceğim. Fakat konservatuvarda değil, gene onun idaresi altında bulunan, ismini bilmediğim bir başka enstitüde. Su anda, bana bazı izahat vermekte meşgul, fakat hiçbir şey işitmiyorum, çünkü keskin sesler, kulak tırmalayıcı bir musiki, bir gong fırtınası kulaklarımın zarını patlatıyor. Bir profesör, kapıyı çaldı, nefes aldım.

Mösyö Li bana anlatıyor:

— Talebelerimizi yedi yaşında iken alıyoruz. Burada yatarlar ve yerler. Haftada iki defa, şehirdeki tiyatrolardan birinde bir temsil verirler. Müessesenin bir kısmı masrafları bu suretle çıkar. Gelin, size sınıfları göstereyim.

Sınıflar, loş galerilerde, ufak gruplar halinde, hücrelere yerleştirilmiş

hücrenin kemerleri altında yarım düzine sınıf, eli deynekli orkestra şefleri, min idaresi altında çalışıyorlar. Bunlar, öğretmenler. Talebe, gongların refakat ettiği genç, keskin seslerle duaya benzer şarkılar okuyorlar, teganni ediyorlar, bağırıyorlar. Bitişik sınıflardan yükselen şamata onları şaşırtırsa benzemiyor, bilakis teşvik vazifesi görüyor. Haddinden fazla tiz nağmelerden, miyavlamalardan, kulak yırtıcı yaygarelardan mürekkebe, emsalsiz bir şenk sızılık.

Profesörlerden biri:

— Şu sırada musikimizi yumuşatmağa çalışıyoruz, diye izah etti.

Yüzüne baktım; hayır, alay etmiyor.

Bu çocukların hepsi ayakta ve avludan geçener, ayaklarının ucuna basarak yürüyorlar. Filhakika, ayaklarının topuklarını yüksekte tutup parmaklarının ucuna basarak durmağa onları mecbur eden bir nevi tahta kunduralar içinde mahpus bulunduğundan, başka türlü yürümelerine imkân yok. Daha başka çocuklar, sessiz sadasız, Pei Hai'nin balıkçıl kuşları, yahud Degas'ın dansözleri gibi tek ayak üstünde duruyorlar. Öteki bacaklarını ufki çekiyorlar. Bir saat müddetle bir ayak üstünde duruyorlar, bir saat müddetle öteki ayak üstünde, ve bu biçimsiz vaziyetten kat'iyen rahatsızlık duymaz görünüyorlar. Hepsinde, taş kesilmiş gibi bir hal var ve bebek yüzlerinde, yalnız kırışık gözleri kimildiyor, merakla bana bakıyor.

Bu sınıflar, ihzârî sınıf. Vücutları ve bacakları, serliğini gidirmiş olan öteki talebe, binlerce yıllık karışık rakisleri, üçüncü hücrede talim ediyor. Bunlar, en az on, en fazla on altı yaşında. Şaşkın şaşkın, bu harku'ade baleli seyrediyorum. Ayaklarının ucuna basarak yükselen birkaç delikanlı, harb rakisleri icra ediyorlar. Sırayları, yandan taarruzları, sakınırları, şiddetli hücumları, bütün mut'arid hareketleri, birer dikkat ve ahenk hârikası. Daha ötede, daha başka gençler, ask rakisleri yapıyorlar ve hepsi de erkek çocuk olduğu halde, aktör ve aktрис olarak ikiye ayrılmışlar. Hızla dönüyorlar, oltu yapıyorlar, atılıyorlar, sakınıyorlar. Asırdan asra intikale eden bütün bu karmakarışık raks hareketlerini, icazkâr bir süratle tatbik ediyorlar.

(Arkası var)



Küçük Hanımefendi

Nakleden: Muazzez Tahsin Berkan

Artık özümünde gültümstü, öğim nokta şudur: Kendime birkaç yüz bin lira ayırmıştım. Bu parayı he-cazibe veriyor, umumi bir mahalle girerken tabii görünüyor, eldivenlerle sevinili bir şekilde oynuyor, burnunu nazarı dikkati celbetmeden siliyor, bir koltuğa oturunca yorgun tavırlar alabiliyor, sahte fakat sevimli bir tarzda başını koltuğun arkasına dayıyor, konuşurken, icasında, lâkayd bir tavır takınmasını biliyor ve bir çift erkek gözü kendisine fazla dikkatle bakınca hafifçe alay edebiliyordu.

Hiç farkında olmadan, aktрис, Neriman için mükemmel bir hoca olmuştu. Genç kız, biraz fazla da olsa, onun bütün tavrılarını taklid ediyordu. Onun gibi bakmasını, sesleneceğindeki ahengi vermesini öğrenmişti ve bu taklid onu, yeni ve güzel elbiselerden ziyade değiştiriyordu. Bir gün aktрис Nerimana şöyle dedi:

— Birkaç parça mücevher taksanız çok güzel olurdu.

Genç kız düşünceli bir tavırla boyunu büktü. Bir müddettenberi fazla masraf etmiş olduğundan dadının aradığı para vermeyeceğine emindi. Diğer taraftan, Ömerin kendisine tahsis ettiği aylık miktarını da bilmiyordu.

— Birkaç tane yalancı yüzük, küpe vesaire alamaz mıyız?

— Sakın ha! Ne kadar iyi taklid edilmemiş olursa olsun kat'iyen sahte elmas kullanmayın. Alemin size karşı olan hümetini kaybetmiş olursunuz.

— Fakat siz de tiyatrodaki bunlardan takıyorsunuz.

— O başka... Rollerimden icab ettirdiği taşları alabilmek için bana müyonlar lazım... Esasen sahnede görülen mücevherlerin hakikî olmadığını halk bilir ve bunu böylece kabul eder.

Neriman için çekti.

— O halde beklemedi... Yaoud da avukat Feridun Beye yazayım. Çünkü senelik bütçemin ne miktar olacağını henüz bilmiyorum. Bugüne kadar para işleriyle madam Sürpük uğraşmıştı. Bir kaç gündenbergi her faturayı ödedikçe kıyametleri koparıyor.

Neriman, aktрисle yaptığı gezintiler esnasında aşağı yukarı bütün hayatını, parça parça ona anlatmış olduğundan onun bu sözleri üzerine Rose Marie:

— Acaba tahmin ettiğiniz kadar zengin değil misiniz? diye sordu.

— Hayır, vanılmıyorum. Mutlaka zenginim. Esasen başka türlü olmasına imkân da yoktur. Yalnız tereddüd et-

men kullanabilecek miyim? Bundan maada, babamın ikinci karısıyla aramızda her şey halledilmiş midir? Bunları kimseden soramıyorum. Dada da bir şey bilmiyor ve sadece, artık bana bir para vermeyeceğimi tekrarı yapıyor. Böyle devam ederse başka çareye baş vuracağım.

Aktris hayrete gözlerini açtı:

— Ne? Ödünç para mı alacaksınız?

— Ne münasebet! Kocamla yaptığımız izdivaç mukavelesinde mailarım kocamın idare edeceği yazılı idi. Evleneli altı ay olduğu halde varidatımdan bana bir şey yollamadı. Binaenaleyh bu mesele hakkında maldemat almak için ya avukat Feridun Beye, yahud da kocama veya kayınvalideme müracaat edeceğim.

— Bana da haber verirsiniz değil mi?

— Tabii... Siz de bana istediğim elmasları almak için yardım edeceksiniz.

Bu derece safiik ve çocukluk, iyikalbi aktрисin tuhafına girmişti. Onun yerinde fena bir insan olsa, nurlaka bu yabancı kızmın acemihâlden, safiikından istifade edebilirdi amma vakitle görmüş geçirmiş bir aile kızı olan Rose Marie için bu mevzuabans olanmazdı. O, sadece, yabancı bir memlekette hamisiz kalan zavallı bir çocuğa yardım etmek arzusunun güdüldüğü.

Filhakika, hediye kabildinden bir şapka, bir çanta vesaire gibi ufak tefek şeyleri Nerimanın elinden kabûl ediyordu amma ne de olsa bunların ismi hediye idi ve aktрисin genç kızmın safiikından istifade ederek temin edileceği men-

betlerden çok aşağı idi.

Birdenbire, Neriman bir sevinç çığı kopardı:

— Benim annemden kalan mücevherlerim var... Onları Bursadaki gıftikten kaçarken beraber almıştım. Onların bence pek büyük manevî kıymeti vardır. Çünkü anamdan kalan yegâne yadigarlardır. Fakat hakikî kıymetleri var mıdır bilemem. İsterseniz benimle birlikte otele kadar gelin, size elmaslarımı gösteririm.

— Peki...

Aktрисin boş bir saati idi, Nerimanı takip etti. Beraberce otele gittiler. Genç kızmın helecan ve telaştan kalbi

haruna gelmekten korkuyordu. Nitekim korktuğuna uğradı. Otelin ho-

den geçerken dâdı onları gördü. Birkaç defa sahnede seyrettiği bir yetrocu karının Nerimanla beraber masasına şaşı kaldı.

— Aman Allahım, bu ne işidir? Dâdî karı ne cesaretle Nerimanla konuşuyor, onun arkasından geliyor? Bu şey yib kız gitgide büsbütün acayibleşti doğrusu... Artık paramın nasıl ve nereye aktığını görüyor gibiyim. Onun elbiselerinin neden bu derece göz alıcı olduğunu da anlıyorum. Demek ki yetrocu karının ağına düşmüş... Fakat bu böyle devam edemez. Hanımefendiye haber vereceğim, onun kulaklarına girmesse Ömer Beye işi anlatacağım. Bugüne bugün bu kız onun ismini taşıyor.

İhtiyar kadın kendi kendine öfkelenir dururken iki genç kadın da yukarı çıkmışlar, odaya varmışlardı. Neriman, ibadet derecesinde bir hümmet valizini açtı, itina ile sakladığı ana yadigarlarını çıkarak Fransız artistinin önüne koydu.

— Bunların modası geçmiş değil mi? Endişe ile sorulan bu sual cevabıyla kaldı. Aktрис mücevherleri birer birer eline alıyor, evirip çevirerek seyrediyordu. Bunların arasında yüzükler, inci çerdanıklar, küpeler, bileklikler, boroslar vesaire vardı. Hepsine uzun uzun ve hayran gözlerle baktıktan sonra aktрис titrek bir sesle Neriman'a cevap verdi:

— Bunlar fevkalâde güzel şeyler... O kadar güzel ki söyleyecek söz bulamıyorum. Ömrümden ilk defa böyle kıymetli mücevherleri elime alıyorum.

Ümitsüz kızcağzın gözleri sevinçle parladı.

— Sahi mi söylüyorsunuz?

— Elinizde hakikî bir servet vardır. Bu elmaslardan daha kıymetli olanı alamazsınız. Fakat sakın bunları kimseye söylemeyin ve göstermeyin.

— Niçin?

— Tehlikelidir. Elinizden almasın kalkarlar, çalarlar.

— Allah göstermesin! Anamın yadigarlarına el uzatacak kimse dünya yüzüne gelmemiştir. Onları ben aslanın pençeleri arasından kurtardım, tıveyanamandan bile kaçırmağa muvaffak oldum. Maamafih sözlerinize teşekkür ederim. Bundan sonra çantamın anahtarını yanımdan ayırmam.

(Arkası var)



Gönderilmiyen mektublar

Yazan: Muazzez Tahsin Berkand

Vecdi İzmirdeki yeni vazifesi- nin başına giderken Jaleye:

— Sana her gün değilse, haftada en az üç mektub yollayacağım. Demiş ve Jaleden de sık sık mektub yazmak vadini almıştı.

İki genç, bir senedenberi sevişiyorlardı. Vecdinin malî vaziyeti bir aile yuvası kurmağa müsaid olmadığından evlenememişlerdi. İzmirdeki yeni iş buna imkân verebilecekti. Esasen ayrılığa katılmalarına sebep de bu idi. Vecdi birkaç ay içinde vazifesine alışacak şehri tanıyacak ve müstakbel hayatlarına aid hazırlıkları yapacaktı.

— Sen de yavaş yavaş hazırlan Jale.. Demişti.

Vecdi sözlerinde çok samimi idi; fakat İzmirde gider gitmez, birdenbire, öyle tanımadığı bir muhitte, öyle yeni bir vazife ile karşılaştı ki rahat nefes almasına bile imkân yoktu. Arkadaşları ona kollarını açtılar, onu bir saniye yalnız bırakmadılar. Vazifesi mes'uliyetli idi, bunu öğrenmek ve iyice kavramak gerekti. Binaenaleyh zihnini bir an için bile işinden uzaklaştırmak tehlikeli neticeler doğurabilirdi.

Öyle ki, Vecdi her akşam, arkadaşlarından kurtulup odasına girdiği zaman kendisini bitkin denilecek kadar yorgun hissediyordu. Mektub yazmak değil, başını ayakta tutacak kuvveti kendisinde bulamıyordu.

Birkaç gün, devamı denilecek bir şekilde:

— Mutlaka Jaleye yazmalıyım. Başka türlü olamaz... Cümlelerini tekrarlamıştı. Hattâ birkaç defa kâğıdı kalemi eline almış ve mektuba başlamıştı: «Jalem benim, sana yazamadım. Her saniye aklımdasın, içimdesin; fakat hayatım öyle patırtılı ki...» Yahud: «Yavrum Jaleciğim, beni kim bilir vefasızlıkla itham ediyorsun, Vecdi beni unuttu, eğlenceye daldı, diyorsun; fakat bilsen...»

Ancak, iki satır yazdıktan sonra ya bir arkadaşı gelip kâğıdı kalemi elinden kapıyor:

— Bırak canım, sonra yazarsın... Diyor, yanına oturup Vecdiyi rahatsız ediyor, yahud mühim bir iş yazısına devamdan onu men ediyordu.

Küçük kâğıtlar halinde, bu mektub başlangıçları, Vecdinin ceplerinde birikmişti. O kadar ki, bazan mendilini çıkarırken, birisine para vermek isterken, saatine bakarken, bu mini mini kâğıt parçalarını elinde hissediyor, hepsinin üstünde: «Jale.. Jaleciğim.. canım.. yavrum..» gibi sevgi kelimelerini okurken gözleri buğulanıyordu.

Filhakika nişanlısı addettiği genç kıza karşı olan sevgisi azalmak şöyle dursun, bilâkis artmıştı; fakat ona yazmıyordu, yazamıyordu. Git gide bu, maddi bir hastalık gibi Vecdiyi rahatsız etmeğe başladı. Bu hastalıktan kurtulmak istedikçe kendisini kuvvetsiz hissediyordu. Nihayet mücadele edemeyeceğini anladı, vazgeçti. Ve bir ay geçti.

— Bir ay mı? Nasıl olur? Ben İzmirde geleli otuz gün oldu mu? Haftalar nasıl geçiyor yarabdim?

Jale için çalışmakta olduğuna, müşterek hayatlarının temelini atmak için çabaladığına o kadar emindi ki, bazı bazı vicdanından yükselen şikâyet kelimelerini boğuyordu. Bir dakika bile Jalenin bu sükûttan fena manalar çıkarabileceğini tasavvur edememişti. Kendisine, sadakatine ve aşkına itimadı vardı.

Bütün bir ay yazdıktan sonra artık mektub göndermek garib ve acib olur düşüncesile Jaleye yazmaktan vazgeçti. İki, üç, beş ve nihayet altı ay geçti. Bütün bir kışın soğuk, kasvetli, sıkıcı günleri.

Vecdi Mayısın güzel, güneşli bir gününde İstanbula döndüğü zaman ilk düşüncesi Jaleye koşmak oldu. Nasıl? Bunu düşünememişti.

Genç kızın evine gidemezdi; çünkü ailesi rabitalarından haberdar değildi. O halde? Aklına Süheylâ geldi. Müsterek arkadaşları olan Süheylâ... Bir otomobile bindi, onun Lâleli'deki apartmanına gitti. İki sene evveline kadar, aynı mektebde okudukları sırada buraya her zaman gelirdi.

— Süheylâ!
— Vecdi!

Erkeğin sevinçli sesine mukabil Süheylânın boğazından acı bir feryad yükselmişti.

— Korktun mu Süheylâ? Ben geldim. Senden Jale ile bizi buluşturmanı rica edeceğim. On beş günlük iznim var, hemen evlenip İzmirde döneceğim.

— Jale ile.. evlenmek.. İzmirde dönmek...

Genç kadın rüyada gibi konuşuyordu. Vecdiye oturmasını bile teklif edememişti.

— Evet Süheylâ, bunda şaşacak ne var?

— Sen.. sen... Jalenin...

Söylerken heyecandan boğulmak için elini boğazına götürmüştü. Ayakta duramadı, hemen oradaki sandalyeye yığıldı.

— Söyle Süheylâ, ne oldu? Yok sa...

Delikanlının kalbi müthiş bir şüphe ile dolmuştu, gözlerini bir saniye içinde kıskançlık ateşi bü-rüdü.

— Evlendi mi?

Süheylâ ellerile yüzünü kapadı, derin bir hıçkırık bütün vücudunu sarstı. Vecdi müvazenesini tamami le kaybetmişti, onun omuzlarını sarsarak tekrar sordu.

— Söyle Süheylâ, deli olacağım, söyle, Jale evlendi mi?

O zaman genç kadın, yaşlarla parlayan gözlerini Vecdiye kaldırdı, kuru bir sesle:

— Jale iki ay evvel öldü... De-di.

Vecdinin başının üstünde bütün bir dünya yıkıldı. Sersem, şaşkın

bakışlarla etrafından imdad aradı; fakat karşısında, öfke ile, lânetle, kinle kendisine bakan bir çift kadın gözünden başka bir şey göremedi. Süheylâ şimdiki kendini toplamıştı, aynı kuru sesle ona hitab ediyordu:

— Ümitsiz bir halde idi, senden haber alamamak onu maddi bir hastalık gibi kemitiyordu. Hayatla olan bütün rabitalarını yavaş yavaş kesti, sıhhatine itina etmez oldu, zayıfladı ve nihayet fena bir gripe yakalandığı halde ihmal etti. Yaşamak istemiyordu. İki taraf lı zatürree oldu. Bunu bildiği halde ihtiyatsızlıklar yaptı. Ölmeden evvel sana bir mektub yazmış, yollamıştı. Bunu yastığının altında buldum, sakladım. Dur sana göstereyim.

«Vecdi hayatta yalnız sana, senin aşkına inanmıştım. Bunu kaybettikten sonra yaşamak kuvvetim kalmadı. Mücadele edemiyorum. Kendimi ölmeğe bırakmağı tercih ediyorum. Benim için sen yokken hayatın manası da yoktur.»

Genç adam bu satırları göz yaşları arasında okurken elle cebinde, ki küçük kâğıtları buruşturuyordu. Onlar da gönderilmemiş mektublardı ve her birinde kendi sevgisi, kendi şefkati ve ateşi gizli idi.

— Bunu bana verir misin Süheylâ?

— Niçin Vecdi?

— Benim de Jaleye yazıp gönderemediğim bir çok mektublar vardı; onlarla beraber bunu da saklıyacağım!

Bu sözleri söylerken yüzünde öyle müthiş bir mana vardı ki genç kadın itiraz etmeğe cesaret edemedi.

Ve Vecdi, başı önünde, omuzları düşük, kapıdan çıktı, gitti.

ZAYI — Emîninü kaymakam ve belediye şubesinden almakta olduğum askeri yardım akçesine ait tatbik mühürümü kaybettim. Yenisini çıkartacağımdan eekisinin hükmü yoktur.

Ayşe Ürer

Bu macada kazananlar
5 inci devre buimacalarında kazanan okuyucuların isimleri ni neşre yarın devam edeceğiz.

Mühendis aranıyor Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesinden:

Kazan ve kalorifer tesisatında ihtisası olan bir mühendis alınacaktır. İsteklilerin çalışma hayatlarını hülâsalandıran yazılarıyla Ankarada müessese merkezine müracaatları. «358»

Belediye Sular İdaresinden: Sayın Abonelerimize

Su sayaçlarını korumayan yüzlerce abonemın sayacı dondan patlamış, tar. Memurlarımız dondan patlayan sayaçları değiştirirken birçok yerde iç tesisatın da bozulduğunu görmüşlerdir.

- 1 — Su tesisatı toprak altından ve duvar içinden geçenlere,
- 2 — Banyo ve helâlarında tesisat olanlara,
- 3 — İhtiyat su deposu bulanlara,
- 4 — Soğuk ve karlı günlerde mushakırlarından su akıyanlara, bütün abonelerimize ilerde fazla su parası ödememeleri için iç tesisatı muayene ettirip bozuklukları acele tamir ettirmelerini ehemmiyetle tavsiye ederiz. «343»

Eskişehir Tayyare Fabrikası Direktörlüğünden:

Fabrika için birinci ve ikinci sınıf tesviyeci, tornacı, firezeci, elektrikçi lastik tamircisi, saatçi ve makine ressamı alınacaktır. Verilecek gündelik ücret isteklilerin imtihanında gösterecekleri muvaffakiyet ve kabiliyetine göre «500» kuruşa kadar yükselebilecektir.

İsteklilerin imtihanında muvaffak olmaları, gelme, gitme yol masraflarile bilimum zarurî masraflarının kendilerine aid olduğunun bildirilmesi gerekir. İsteklilerin aşağıda yazılı vesaiti hâmlen dilekçe ile fabrika genel direktörlüğüne müracaat etmeleri «9568»

1. — Nüfus hüviyet cüzdanı.
2. — Askerlik vesikası.
3. — Emniyet müdürlüğünden tasdikli hüsnühal kâğıdı.
4. — Okul şahadetnamesi.
5. — Varsa bonservis.

Selimiye Satınalma Komisyonu İlanları

Ta'liblerin gösterecekleri nümunelerine göre muhtelif boyda yünden veya pamuktan manul köylü çorabı alınacaktır. Satınalın Selimiye askeri satınalma komisyonuna 15/1/942 Perşembe günü saat 15 de müracaatları. «350»

İstanbul Fiyat Mürakabe Komisyonundan:

142 No.lu İlan:
% 40 rütubetli 750 gramlık ekmeğin fiata 14/1/942 tarihinden itibaren 12,5 kurustur.
Şube ve satış masraflarının bu fiattan içinde bulunduğu fân olunur. «361»...

Erkek Akşam Mektebi Müdürlüğünden:

Erkek San'at Okulundaki akşam kurslarından elektrikçilik şubesinin 2 ve 3 cü sınıfları derslerine başlanmıştır. İlgili talebenin devam etmesi gerektiği bildirilir. (352)

Memleket haberleri

Yurdda karakış

Burdurda ve İzmitte havalalar düzeldi, Nazillide soğuk sıfırın altında 6 ya düştü

İzmit (Hususi) — İki gün evveline kadar İzmit ve çevresinde müthiş bir kış vardı. Soğuk sıfırın altında 16 yı bulmuştu. Şehirde yarım metre, kazalarda ise iki metreye yakın kar olduğu söyleniyordu. İki gün sonra manzara çok değişti. Şimdi ilk bahar günleri yaşıyoruz. Kar ve kıştan hiç bir eser kalmamıştır. Önce soğuk dalgası var, diyorlardı, şimdi de sıcak dalgası bulunuyor.

Burdurda

Burdur (Hususi) — Burdurda otuz dört saendenberi görülmemiş bir şiddette kara kış hüküm sürmüştür. Üç gündür havalalar değişmiştir. Şimdi normal bir kış havası yaşanmaktadır.

Kışın şiddeti dolayısıyla trenlerde intizamsızlıklar başlamıştı. İstanbul istikametine hareket eden tren, Karakuyuda yirmi dört saat bekledikten sonra tekrar dönmüştür. Bayram tatili dolayısıyla Burdurda gelmiş olan talebelerin birçoğu bu suretle mecburi olarak geçikmişlerdir.

Nazillide

Nazilli (Hususi) — Bu sene yurdun her tarafında kış şiddetli olmaktadır. Kasabamızda da görülmemiş soğuklar hüküm sürüyor. Yağmurlardan sonra bayramda anırsız yağın karlar erimeden ikinci defa yağmış ve arkadan don başlamıştır. Durgun suların, havuzların üzerlerini buzlar kaplamış, evlerde su boruları, su kablari buz tutmuştur. Soğuk, geceleri sıfırın altında altı, yedi dereceyi bulmuştur. Bu şiddetli soğuklar bölgemizde mühim zararlar yapmaktadır. Henüz ağaç üzerinde kalan portakallar donarak işe yaramaz hale gelmektedir. Daha fenası bütün bu havalide ki binlerce portakal ağaçlarının

Tiyatro hatıraları

(Baş tarafı 3/1 de)

Babam haklı idi. O gecedan sonra Baykuşun üçüncü ve son perdesini yazmağa koyuldum. Bu suretle Beşiktaşta Valdeçemesinde başlamış olduğum eseri, ancak bir sene sonra, Bakırköyündeki evimizde bitirebilmişim. Çünkü artık kiracılığımızı oraya nakletmiştik ve Mütarekeye kadar da orada oturacaktık.

Şimdi hatırlıyorum ki, «Baykuş» un mevzuunu nasıl bulduğuma dair olan bu hikâyeyi evvelce de yazmışım. Amma nereye?.. Ne zaman?.. bilmem. Yalnız bildiğim şu ki, o tarihte Büyük Harbin ruhumda uyandırdığı acı intibaları ihtimal başka bir eserle kaydedebilirdim, fakat o gece o karanlıkta Maçkaya doğru çıkmasa idim ve o Baykuş ötmese idi muhakkak ki bu BAYKUŞ da yazılmıyacaktı.

Halid Fahri Ozansoy

P. S.

5 İkincikanun tarihli Son Posta'da Üstad Halid Ziya Uşaklıg'ın, «Sahne de nazım» isimli makalelerinde «Baykuş» tan büyük bir iltifatla bahsettiklerini okudum. Üstadın bu eser hakkındaki derin ve kıymet biçilemez tevccühtü, ancak, kendi büyüklüklerinden doğuyor. Bu yüksek tevccühteri, ne teşekkürü burada kendime bir borç bilirim. Kendilerinin o yazıları benim bu nâciz edebiyat hayatımda en kıymetli bir hatıra olarak kalacaktır.

Edirne'de Yunanistandan mal kaçırınlar yakalandı

Edirne (Hususi muhabirimizden) — Dün gene bir saçakçılık hâdisesi yüzünden Yunan konsoloshanesi kavası Yorgi ile Yusuf ve Osman adlarında iki kişi tevafif edilmiştir.

Bu hâdiseye etrafında aldığımız malûmata göre Kapıkule hudud gümrüğüne 10 kilometre mesafede Yunan hududuna yakın bulunan Yenikadın köyü halkından Osman ve Yusuf adındaki şahısların Yunanistandan Edirne'ye ipek ipliği ve bakır tel getirmekte oldukları gümrük muhafaza menuruları tarafından haber alınmış ve başta Yunan konsoloshanesi kavası Yorgi ile birlikte sıkı bir göz hapsine alınmışlardır. Nihayet evvelki gün Yunan konsoloshanesine bir ay evvel sakladıkları ipek ipliği ile bakır teli alarak satışa çıkardıkları sırada suçüstü yakayı ele vermişlerdir.

Elde edilen ipek ipliği 53 ve bakır tel de 38 kilodan ibarettir.

SPOR

İstanbul - Ankara boks maçları Cumartesiye yapılıyor

Ankaralı boksörler bugün şehrimize geliyorlar

İstanbul takımıyla maç yapacak olan Ankaralı boksörler bugün şehrimize gelecektir. 12 boksörden müteşekkil olan Ankara takımı, önümüzdeki Cumartesi günü Beyoğlu Halkevinde saat 20,30 da maç yapacaktır.

Takımlar şunlardır:
Sinek sikket: Zeki (Ankara) - Taki (İstanbul).

Horoz sikket: Oktay (Ankara) - Mehmed (İstanbul).

Tüy sikket: Emin (Ankara) - Hüsnü (İstanbul).

Hafif: Kenan (Ankara) - İsmail (İstanbul).

Yarı orta: Halim (Ankara) - Hüseyin (İstanbul).

Orta: Muzaffer (Ankara) - Cevdet (İstanbul).

Yarı ağır: Hayri (Ankara) - Hamid (İstanbul).

Ağır sikket: Nazif (Ankara), İstanbul'dan Nuri, Zeki ve İlyastan birisi bu maç için ajanlık tarafından seçilmiştir.

İki ekip arasındaki maçlar hareket bakımından çok zengin olduğu için karşılaşmalar bir hayli enteresandır.

İstanbul aslye altıncı hukuk hâkimliğinden:

Davacı: Beyazıt Çadırcılar Paçavra, ci sokak 62/1 sayılı evde mukim Abdullah Yillar tarafından davalı Beyazıt Çadırcılar Lütfullah sokak 45 sayılı evde mukime Meryem aleyhine açılan boşanma davasının icra kılınan gayabi muhakemesi sonunda davalı Meryem hakkında bütün tebliğler istilen yapılmış ve binnetice T. K. M. S. nin 134.138.150 el maddeleri mucbince boşanmalarına ve kabahatli davalı Meryemin bir sene müddetle başkasile evlenmekten memnuiyetine ve keyfiyetin nüfus kütüğüne tesçiline ve masarifi muhakemenin davalıdan alınması na temyizî kabul olmak üzere 15/12/1941 tarih ve 941/480 esas ve 1099 ka-

Kapalı zarf usulü ile eksiltme ilânı

Antalya Nafia İnşaat Komisyonundan:

- 1 — Eksiltmeye konulan iş: Antalya - Adanya yolu 108 + 000 Km. kâin Alara ahşap köprü inşaatı. Keşif bedeli 13627 lira 75 kuruştur.
- 2 — Bu işe ait şartname ve evrak şunlardır:
A — Keşif
B — Hususi, fenni şartname
C — Grafik
D — Şartname
E — Mukavele projesi «Bu evraklar Antalya Nafia Müdürlüğünde görülebilir.»
- 3 — Eksiltme 26.1.1942 de Çarşamba günü saat 15 de Antalya Yenikapı caddesinde Nafia Müdürlüğü binasında kurulu Antalya Nafia İnşaat Komisyonunda yapılacaktır.
- 4 — Eksiltme kapalı zarf usulü ile ve vahidi fiat üzerinden yapılacaktır.
- 5 — Eksiltmeye girebilmek için isteklinin «1022» lira «09» kuruşluk mütavakat teminat yatırmaları ve bundan başka aşağıdaki vesikaları ibraz etmeleri şarttır.
1 — Bu işe girebilmek için Nafia Müdüriyeti ehliyet komisyonundan alınmış müteahhütlik vesikası.
2 — Carl seneye ait Ticaret Odası vesikası. «385»

Zonguldak kömür havzası tahlisiye teşkilâtı idare hey'eti başkanlığından

Zonguldak kömür havzası ocaklarının Ereğli işletmesine devri münasebetiyle teşkilâtımız başkanlığı tasfiye kararı vermek ve tasfiye memurlarını seçmek üzere aşağıda isimleri yazılı ocak amillerinden salâhiyetli münasebetlerini «üzümü evraklarıyla beraber 26/1/1942 tarihinde Zonguldakta İkinci Makas civarında tahlisiye istasyonu binasında saat 14 de bulunmalarını temin etmeleri rica olunur.

- | | |
|---------------------------------|---|
| 116 Dağcı İsmail ocağı amilleri | |
| 284 Leon For ocağı | » |
| 361 Nazım ocağı | » |
| 383 Kılıçalaybey ocağı | » |
| 379/ Kış ve ortaklar ocağı | » |
| 158/233 ocağı | » |
| 33 Kerim Çavuş | » |
| İttihadi Maadin Ş. | » |
| 171 Kofalık ocağı | » |

«393»

İstanbul Belediyesi İlânları

Taksim İnönü gezisinin mütebaki toprak tesviyesi duvar, korkuluk vesaire inşaatı kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.

Keşif bedeli 66547 lira 46 kuruş ve ilk teminatı 4577 lira 38 kuruştur. Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri, genel, hususi ve fenni şartnameleri proje, keşif hülâsasıyla buna müteferri diğer evrak 3 lira 33 kuruş mukabilinde Belediye Fen İşleri Müdürlüğünden verilecektir.

İhale 19.1.1942 Pazartesi günü saat 15 de Daimi Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektupları, ihale tarihinden 3 gün evvel Belediye Fen İşleri Müdürlüğüne müracaatla alacakları fenni ehliyet, 941 yılına ait Ticaret Odası vesikalari, imzalı şartname saire ve kanunen ibraz lâzım gelen diğer vesailer ile 2490 numaralı kanunun tarafı çevresinde hazırlayacakları teklif mektuplarını ihale günü saat 14 de kadar Daimi Encümene vermeleri lâzımdır. (11518)

rar sayılı hükmün bir nüshası mahkeme divanhanesine tebliğ yerine geçmek üzere talik edilmiş olduğundan işbu hüküm hülâsasıyla da on beş gün müddetli ilânına karar verildi.

(941/480)

Doktor I. Zati Öget

Belediye karşısındaki muayenehanesinde öğleden sonra hastalarını kabul eder.

